

Naslednja misija: Neznano

Barcelona, Španija – 24. 8. 1939

Z materjo hodiva po peščeni plaži prelepega mesta. Okoli naju je ogromna gruča otrok. Vsi želijo izkoristiti še zadnje dni vedno prekratkega poletja. Voda je kristalno čista, prelepe turkizne barve, kar ne moreš se je naveličati. Ostalo nama je še zadnjih nekaj dni počitnic, ki sva si jih zaslužno priborili. V normalnih pogojih si sicer ne bi mogli privoščiti dopusta, a me je moj šef nekoliko "prisilil", da si vzamem nekaj dni zase. Kako sem potem pristala v Španiji? Delam za MI5, britansko tajno notranjo obveščevalno agencijo. Ker sem tajna agentka, si lahko hitro priskrbim ljudi, ki me "pretihotapijo" v druge države, brez da bi vzbujala veliko pozornosti. Tokrat sem se odločila, da vzamem s seboj svojo mati Amelie Fute, slaščičarko, ki enostavno nima časa za nič drugega kot delo. Zato greva po poti nazaj obiskat najine sorodnike, ki živijo v Parizu. Tudi mi smo živeli tam do začetka prve svetovne vojne, a sta se moja starša odločila, da bo varneje, če se preselimo v Anglijo. Moj oče je sicer Britanec, a ko je spoznal mojo mater, sta se preselila iz Londona v Pariz, čeprav se je dokaj hitro vse obrnilo tako, da sedaj živimo ponovno v Londonu. Ker sva prvič v Barceloni, sva se odločili, da si ogledava center mesta. Hodili sva mimo prelepih majhnih dišečih kavarnic, visokih barvitih hiš in izgledalo je, da si je mesto dobro opomoglo od vojne. Minilo je nekaj ur in sonce je začelo zahajati. Ravno sva se vračali nazaj v hišo, ko sva čez cesto zaslišali znan glas. Če povem po pravici, me je gospod kar precej presenetil. Še bolj pa me je presenetilo, da ga je moja mati poznala. Izkazalo se je, da je ena njenih rednih strank. Začeli smo se pogovarjati in pogovor je nanesel na mojo službo. Seveda sem lagala. Rekla sem mu, da sem še vedno študentka na univerzi za pravo, kar je to, kar moja družina misli, da delam. V odgovor mi je samo zadovoljno pokimal, se rahlo nasmehnil v pritrditev, a zaznala sem nezaupanje. Povabil naju je na čaj v njegovo hišo, vendar sem zaradi slabega občutka prijazno odklonila. Še naprej je vztrajal in moja mati je privolila, češ moramo biti prijazni do naših strank. Ko smo vstopili v smaragdno zeleno predsobo, me je malo stisnilo pri srcu, kar se vedno zgodi pred začetkom misije. Hiša je bila lepo okrašena, dnevna soba pa ena najbolj razkošnih, kar sem jih kdaj videla. Gospod nama je ponudil čaj, ki ga je pripravila njegova (za moj okus) predobro razpoložena žena. Na žametnih foteljih udobne dnevne sobe smo nadaljevali naš pogovor o vsem, kar nam je v tistem trenutku padlo na pamet. Marie, gostiteljeva žena, se je ponudila, da nama razkaže hišo. Nekako se mi je zazdelo, da je bilo to vse skupaj načrtovano. Takoj ko smo prišli v zgornje nadstropje,

me je gospod rahlo povlekel za roko in me zadržal na hodniku, tako da sta moja mati in Marie sami vstopili v sobo za kartanje. Ker sem se navajena odzvati hitro in eksplozivno, tudi ob najmanjšem dotiku neznanca, sem ga skoraj udarila naravnost v obraz, a sem se na srečo dovolj hitro tega tudi zavedala in se samo sunkovito obrnila. Izgledal je presenečen, ampak zadovoljen. Čudak, sem si mislila. Pomignil mi je, se malo nasmehnil in vstopil v sobo na koncu hodnika. Ne vem točno zakaj, ampak sledila sem mu tudi sama. S pogledom sem iskala mogoče izhode, potencialno orožje oziroma kar koli nenavadnega, kar bi mi lahko rešilo življenje, če stvari ne bi šle po planu. Soba, v katero se je namenil, je bila majhna, vse je bilo v črni in zeleni barvi, ob oknu pa je bila razstavljen puška z začetnicami SIS. Takoj ko sem zagledala zlate črke, sem vedela, da se nimam česa bati. Gospod je že sedel v žametnem naslonjaču, med velikim oknom in hrastovo mizo, ter poskušal spraviti neko stvar iz dolgega miznega predala.

»Gospodična Fute, sedite prosim,« je rekel mirno. »Se opravičujem za morebitno zaskrbljenost, a takoj ko sem vas zagledal, sem se spomnil na stvar, o kateri sva se z mojim kolegom Hughom pogovarjala tik preden sem se odpravil sem.«

»Ni problema. Vaše ime pa je ... ?« sem vprašala.

»George Bellows, tajni agent SIS.«

»Ah-a. Spomnim se vas, bili ste na mojem prvem skupnem sestanku za agencijo. Sedeli ste v zadnjem desnem kotu in se pogovarjali z Diano, kajne?« sem ga precej nevljudno prekinila.

»Ha, da. Res imate izjemen spomin. Vem, da si že zelo dolgo želite službo v MI6. Čeprav smo bili danes skupaj zelo malo časa, ste me resnično navdušili, zato bi vam rad dal telefonsko številko mojega prijatelja v Angliji, ki vam lahko precej pomaga z uresničitvijo vaše želje.«

»Gospod Bellows, z vsem spoštovanjem, to bi mi pomenilo ogromno, a ne vem, če lahko sprejemem tako velikodušno ponudbo.«

»Ah, ne bodite tako skromni. Vem, da boste odlična pridobitev. Vzemite listek,« je spodbudno rekel in mi čez mizo podal majhen papirček, na katerem je bila načečkana telefonska številka.

Dvomljivo in zadržano sem ga vzela, se zahvalila in poslovila.

London, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske – 7. 4. 1941

»Agentka Fute! Charlotte!« se je slišalo po hodniku.

Obrnila sem se in zagledala Stacy, ki je tekla proti meni. Ko me je zadihana le dohitela, je samo na kratko rekla, da me šef potrebuje in da naj grem k njemu v pisarno. Kar se da hitro sem odhitela do dvigala v nadstropje, ki je bilo najbolj varovano od vseh. Ker sem tukaj zaposlena, so me tako ali tako pregledali pred vstopom v stavbo, zato sem lahko sedaj mirno obhodila del hodnika, kjer je potekala temeljita preiskava. Pred vrati v predsobo sem globoko zajela sapo, potrkala in počakala na povabilo, da lahko vstopim. Naprej me je sprejela Sarah Williams, tajnica, ki je presenetljivo obdržala službo več kot eno leto (to je natanko tako dolgo, kot je zdržala najbolj trmasta tajnica, saj je služba zelo naporna). Ne bi rekla, da je to ravno v ponos Stewartu, saj tajnice izvedo ogromno podatkov, ki jih zunanji svet ne bi smel vedeti, in ko dajo odpoved, imajo pravno spet pravico govoriti o službi in o tem, kaj se tam dogaja (odlično!). Kakorkoli, v glavni pisarni me je na svojem stolu čemernega obraza pričakal gospod Menzies. Pomignil mi je naj sedem.

»Torej agentka Fute, kot že veste, Francija je okupirana. Pri nas pa smo ustvarili nov oddelek SOE. Rad bi vas poslal v Francijo, kjer boste delali malo pod krinko in malo kot prenašalka sporočil - oziroma kot vas bomo klicali - brezžični operater. Na prvo pravo misijo boste odpotovali sicer šele čez eno leto, do takrat pa se boste pripravljali nanjo. Danes bi vas rad predstavil nekemu, ki vam je lahko v izjemno pomoč. Gospodična Williams, lahko prosim pokličete Nicolasa in agentko Hall! Hvala.«

Skozi vrata je vstopil ne pretirano visok, zelo lepo urejen gospod, z brki in okroglimi očali, ki so počivala na njegovem nosu ter slabo skrivala ogromne podočnjake. Spremljala ga je prelepa gospa, z leseno nogo, katero so do kolen prekrivali visoki črni usnjeni škornji z visoko peto. Rjave lase je imela spete v figo, oblečena je bila v rožnato krilo, ki ji je segalo čez kolena, temno modro majico, dopolnjeno s parom diamantnih uhanov in ujemajočo se verižico. Če bi jo na hitro pogledala, ne bi v stotih letih pomislila, da je tajna agentka.

»Charlotte, to sta Nicholas Bodington, član novo nastale SOE, in agentka Virginia Hall,« je rekel in ju pompozno predstavil. »Agentka Hall je že opravila usposabljanje in gre v Francijo pred vami. Za čas svojih misij bo živela v Lyonu, kamor se boste redno vračali tudi vi, zato sem vam jo hotel predstaviti že sedaj. Gospodična Williams vam bo dala mapo s podrobnejšimi podatki, ki jih prosim natančno preberite. Takoj ko se dogovorimo še o nekaterih finalnih

stvareh, pa bosta tudi sama prišla do vas, da vam odgovorita na morebitna vprašanja. Sedaj pa nas za trenutek pustite same.«

Brez vprašanja sem jo popihala iz pisarne, kjer me je pri vratih že pričakala gospodična Williams. V roke mi je potisnila debelo rjavo mapo z navodili oziroma podrobnejšimi informacijami. Takoj ko sem stopila iz predsobe pisarne, sem izkoristila priliko in skoraj pretekla del, ki je vodil do dvigala. Na srečo me ni nihče ustavil, čeprav je za trenutek izgledalo, kot da se ne bom izvlekla tako zlahka. Ko sem prišla na drugi konec stavbe, sem bila precej na trnih, da izvem, kaj me bo čakalo v naslednjih mesecih. Na svojo majhno leseno mizico sem odložila težko mapo in jo z velikim pričakovanjem odprla. Najprej nekaj osnovnih informacij ... bla, bla, bla ... Aha! Šolala se bom za brezžično operaterko, prestati bom morala nekaj testov, 12. oktobra pa grem na svojo prvo misijo v Francijo.

Lyon, Francija - 12. oktober 1941

S helikopterjem smo pristali malo izven Lyona, mesta na jugovzhodu Francije, blizu prelepih Švicarskih Alp. Jutri naj bi se namreč dobila z Virginio v njeni hiši, da mi pokaže, kako izgleda komuniciranje z bazo še v praksi. Ko sem hodila po cesti do varne hiše, me je malo grabila panika, da ne izgledam dovolj prepričljivo. Upala sem, da ne bo nihče od vojakov opazil, da hodim okoli s tremi torbami. Vsak od agentov, ki smo bili izbrani za to misijo, je živel v svoji hiši. Čeprav so bile naše hiše "varne" hiše, to ne pomeni, da se nam v njih ne bi moglo nič zgoditi. Ravno nasprotno. Smisel le teh je bil, da izgledajo čim bolj nesumljivo in da imajo primerna skrivališča za puške in ostale naprave za sporazumevanje z glavno enoto v Londonu.

Naslednje jutro sem hodila po poti, ki je vodila izven osrčja mesta. Okoli pol osme ure sem prišla do stare, na pol porušene, propadajoče, z bršljanom prepletene kamnite hiše na robu mesta. Odprla sem vrtna vrata in sledila peščeni poti. Vhodna vrata so sneta s tečajev ležala na stopničkih, ki so vodila v hišo. V žepu plašča sem nemo tipala za pištolo in se je za vsak slučaj s prsti oklenila. Nikoli ne veš. Stopila sem v temno sobo in se spustila po stopnicah v spodnje nadstropje. Virginia je slonela ob oknu, in ko sem stopila v sobo, se je obrnila proti meni.

»O, pa si me le našla. Boš čaj?« me je prijazno vprašala. »Srečo si imela. Ravno danes je bila menjava vojakov, celo jutro so hodili okoli hiše. To nama sicer ne bi smelo povzročati obilo težav, obstaja pa kar velika možnost, da bodo bolj vsiljivi kot sicer. Še včeraj zjutraj sem na ulici videla mater z otrokoma, ki so živeli dve hiši stran od tu. Ponavadi sem jim nosila hrano,

da jim ne bi bilo treba iz hiše, saj je bilo še par dni nazaj ozračje v mestu zelo napeto. Zgodila se je menjava vojakov in ogromno ljudi je bilo odpeljanih v Auschwitz. Danes sem okoli šestih slišala strel, sekundo kasneje pa le otroški jok in ne tistega, ki ga človek sliši normalno. Takoj sem vedela, koliko je ura.« Žalostno je zavzdihnila in mi v skodelico nalila čaj. »Kakorkoli, najprej ti bom razkazala sobo, ki je za omaro in ti razložila vse, kar moraš vedeti. Čeprav so nas na usposabljanju naučili dosti, je na terenu vse skupaj malo drugače. Danes zvečer greva na obhod mesta, kjer si bova ogledali nekaj stranskih ulic in si poskušali zapomniti vse detajle vzhodnega mestnega krila. Vem, da si že vohunila in vem tudi, da imaš izjemen spomin. Zato verjamem, da bo ta naloga mala malica. Ko prideva nazaj v to klet, si morava vse nove informacije zapisati ter jih posredovati glavnemu štabu v Londonu,« mi je polglasno razložila. Odpravila se je k omari in stopila vanjo. To je zelo preprosta in uporabna zvijača. Vrata sobe enostavno skriješ s tem, da pred njih postaviš omaro.

Zvečer sem stala v veži in prebirala zapiske, ki sem jih ustvarila dopoldan. Virginia naj bi potrkala na okno čez kakšno minuto, jaz pa sem imela ravno dovolj časa, da sem si lahko pogledala zemljevid mesta. Najin cilj je, da prečkava reko Rhône, brez da naju kdo opazi in raziščeva ulice vzhodnega Lyona. Tri, dva, ena ... tok, tok, tok ... ta je pa res točna kot ura, sem si mislila. Smuknila sem skozi zadnje okno in se znašla na mokri travi ob Virginii. Z glavo je pomignila v levo in z roko nakazala naj ji sledim. Neslišno sva tekli skozi temno noč, mrzel jesenski zrak pa mi je z vsakim vdihom bolj rezal v pljuča. V soju medle ulične svetilke sem s kotičkom očesa opazila nemške vojake, ki so mirno stali v črni noči. Tekli sva mimo starodavnega gledališča Fourvière, kar ni bila ravno pametna ideja, saj je tam okoli stražilo največ vojaških čet. Prečkali sva most čez reko Saône in nadaljevali po ulicah ob glavni cesti vse do reke Rhône. Ko sva zaslišali žuborenje, sva zavili levo in nadaljevali ob reki navzgor. Verjetno mi ni potrebno posebej poudariti, da sva bili zelo pozorni na vojake. Na prvem mostu je patroljirala velika četa vojakov, na drugem enako, na tretjem so stali ob mostu, na četrtem so stali na drugi strani reke, na petem pa se nama je posrečilo. Stali so v parku, ki je bil ravno dovolj odmaknjen od mosta, da so ga še vedno imeli pod nadzorom, a so ga v temni noči le s težavo videli, saj ga luč ni pretirano dobro osvetljevala. Dogovorili sva se, da grem na drugo stran reke po ceveh na spodnji strani mostu, Virginia pa po mostu, saj težje pleza, ker nima ene noge (oz. Cuthbert kot jo je imenovala). S težavo sem poiskala del, kjer sem lahko skočila čez ograjo in se povzpela na cevi. Ko sem začela plezati, je bil moj fokus res le na plezanju. Nenadoma pa je tišino oktobrske noči preglasil glasen pok pištote. Imela sem velikansko srečo, da se nisem spustila in padla v reko, čeprav nisem bila daleč od tega. Prva misel – Je Virginia

še živa? Potem pa: »Halt! Halt! Legen Sie sich auf den Boden, Hände auf den Rücken, oder schießen Sie.« In sekundo kasneje plaz kletvic, kar je pomenilo (sem sklepal), da je zbežala. Nek Nemec je še isto sekundo začel vpiti naj se ustavi, potem pa obupal in hitro začel razporejati vojake v skupine ter jim govoriti, kje naj jo iščejo. Eni so tekli proti parku, drugi proti gledališču, nekateri pa so še vedno stali na mostu in se nad nečim zgražali. Ko je preteklo nekaj minut, nisem slišala nikogar več. Pogledala sem naokoli in se prepričala, da me nihče ni opazil. Narobe obrnjena sem opazila vojake v parku, a to je bilo predaleč, da bi se mi bilo treba česa bati. Splezala sem čez ograjo in onemela. Tokrat sem skoraj padla nazaj v reko. Mrtev človek sredi mostu. Zraven njega leži pištola in krvav nož. Kaj naj si človek misli ob tem prizoru? Ha, sem vsaj ugotovila od kod kletvice. Kdo ga je ubil? Več kot očitno je to bil nemški vojak zaboden in ustreljen. Ampak zakaj za boga je mrtev? Ga je ubila Virginia? Je bil na mostu istočasno kot ona? Ga je ubil eden od Nemcev? Vsa ta vprašanja so mi rojila po glavi in se razblinila v trenutku, ko sem slišala pritajeno govorjenje. Bliskovito sem se obrnila in zagledala hudomušen, ampak resen Virginiin obraz. »Ušla sem jim, pridi, greva!« Odšli sva skozi mesto v njeno hišo in tam premlevali dogodke tega večera. Izkazalo se je, da je mrtev vojak želel ustreliti Virginio, a ni bil edini. Za njim sta tekla še dva druga vojaka in mu želela priskočiti na pomoč – eden je izstrelil naboj, in ker je ciljalo malo slabše, je zadel prvega vojaka, drugi pa je vrgel nož in zadel enako. Virginia je v istem trenutku stekla in si tako pridobila veliko prednost pred zasledovalci. Vojaka, ki sta pravkar umorila svojega kolega, pa sta ob njem pokleknila in mu hotela pomagati, tako da je izgledalo, kot da je to naredila ona. Pozno ponoči sva poročilo poslali v London. Naslednje jutro sem že odpotovala nazaj v Anglijo.

London, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske – 15. 12. 1941

Tokrat me je mapa že čakala na mizi. Ko sem jo odprla, me je pričakal dolg opis prihodnjega meseca. Naslednja misija. Organizatorju SPRUCE omrežja v Lyonu, Georgesu Doubdinu, moram dostaviti 300,000 frankov. Poleg mene bo potoval agent Peter Churchill, ki bo na svoji prvi misiji v Franciji, jaz pa bom v bistvu prevzela vlogo, ki jo je oktobra imela Virginia. Tja bova potovala s tovorniško ladjo, pot pa bova nadaljevala z vlakom, kjer se bova pretvarjala, da sva poročena, saj pari vzbujajo manj suma. Po končani misiji bova kot poročen par nadaljevala pot do mesta Perpignan, ki leži ob morju na meji s Španijo. Preberem naslednji stavek. Še enkrat in nato še enkrat. Pogled odvrnem od lista in ga še enkrat usmerim na besedilo. Štiri besede. *Peš bosta prečkala Pireneje*. Mislila sem, da se mi blede. Potem pa mi v glavo

šine misel, ki jo v tistem trenutku res nisem pričakovala. Izziv. O, pa kakšen izziv! Kasneje se s tem nisem več pretirano ukvarjala, hvala bogu. Menim, da bi me že sama misel na dolgo hojo čez gorovje izčrpala, še preden bi sploh začela hoditi. Tako ali tako pa sem se vpletla v posel, v katerem me, po resnici povedano, kaj takega ne bi smelo več presenetiti, sploh pa ne med vojno. Po dolgi in utrujajoči poti čez del Pirenejev morava priti v bližino mesta Vic, kjer naju poberejo s helikopterjem, s katerim se bova nato vrnila domov.

Misija – 18. 1. 1942

Bilo je dober mesec kasneje, s kuverto z denarjem v moji torbi, s sopotnikom na moji desni, v zabojniku na tovorni ladji. Glede na to kaj me čaka v prihodnjih dneh, je bila vožnja razmeroma kratka. Ko se je ladja zasidrala v pristanišču, so zabojnik naložili na tovornjak. Počakala sva, da voznik odpelje v širne daljave, nato pa sva splezala iz njega in stekla proti cesti. Od tam sva hodila približno kak kilometer do najbližje železniške postaje. Preden sva se vkrcala na vlak, so Nemci vse potnike pregledali od glave do pet. Kuverta z denarjem je bila spretno skrita pod kartonom na dnu torbe. Pozneje na srečo nisva imela več težav. Čakala naju je le še dolga pot do Lyona. Izkrcala sva se na železniški postaji Lyon-Saint-Paul, ki ni bila pretirano daleč od Virginiiine hiše. Bilo je nadvse mrzlo popoldne. Nemci so nas temeljito izprašali o naši preteklosti in bližnji prihodnosti. Ko so nas spustili, sva se v spremstvu vojaka sprehodila do najine hiše. Tako je mislil, da ima vse pod kontrolo. No, ni imel. Skozi zadnja vrata sva odšla na cesto na drugi strani hiše, od tam pa nadaljevala v predmestje, kjer je živela Virginia. Spet je bil dan vojaške menjave, tako da se nihče ni zmenil za mimooidoče agente. Pri Virginii naju je čakal Georges Doubdin, pri katerem se je prvi del najine misije zaključil. Načrt drugega dela je bil, da varno prispeva domov, kar pa ne bi smel biti pretirano velik problem. Po oddaji denarja sva se zopet vkrcala na vlak in prišla v Perpignan, kjer se je začel dejanski del misije. Hoja čez Pireneje. Najprej sva prečkala mesto, da sva prišla do podeželja. Ob obali se je gnetlo vojakov in to se je videlo že na daleč. V tistem trenutku sem se šele zavedala kakšno srečo imava, da lahko greva čez gorovje. Najprej sva se držala reke Têt, nato sva prečkala gorovje Font Romeu in se na drugi strani orientirala s pomočjo reke Sêgre. Nadaljevala sva pot skozi gorovje Sierra De Cadi in šla vzdolž reke Llobregat do močvirja Baells. Od tam naprej sva se s pomočjo kompasa in zemljevida orientirala do Vica. V okolici mesta naju je pričakal helikopter, s katerim sva se z veseljem odpravila nazaj domov. Moram reči, res se redko zgodi, da prečkaš mejo in opraviš misijo tako gladko, kot se nama je posrečilo tokrat.

London, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske – 2. 4. 1942

V pisarni sem napisala kratko poročilo misij v Franciji. Vse se je na srečo dobro končalo, nikoli pa ne veš, kaj se lahko zgodi v prihodnosti. Mogoče Gestapo že isti trenutek vdre v to sobo in lahko le molimo za naša življenja. Mogoče pa je tudi, da se okupator preda in lahko vsi poskusimo postaviti življenje nazaj na ustaljene tirnice. Naslednja misija: neznano.

Pia Landeker, 9. a

